

KENDİNİ YENİLEYEMİYEN KENT: ADANA

Sadi SÜRENKÖK



1970'li yıllarda sanayi ve tarımsal üretim alanında Türkiye'nin en önemli ilk dört merkezinden biri olan Adana, bugün bu vasıflarından epeyce uzaklaşmış gözükmektedir.

1950'li yıllarda yabancıların teşviki ile başlayan pamuk ekimi ve ona dayalı endüstrileşme, yine aynı yıllardan başlayan tarımda modernleşme (Makine ve Kimyasal malzeme kullanımı) sonucunda ülke ekonomisinde önemli bir yer edinen Adana ili, Bir yandan siyasal iktidarlar tarafından uygulanan yanlış tarım politikaları, diğer yandan gelişen endüstriye yeterli destek ve kaynak aktarımının sağlanamaması kent ekonomisinin süreç içerisinde gerilemesine neden olmuştur.

Ayrıca gelişen ekonomilerin en temel gereksinimlerinden biri olan altyapı yetersizlikleri (Organize sanayi Bölgelerinin geç kurulması) kentin sağlıklı bir gelişim planı olmaması nedeniyle verimli arazilerin imara açılması, artan iç göçün kente düzenli bir şekilde entegre edilmesini sağlayabilme yeteneğinde olmayan yerel yönetimlerin, basiretsiz ve popülist yaklaşımları ile hızlı bir çarpık kentleşme sürecinin yaşanması gibi etmenler Adana ekonomisinin kalp atışlarını süreç içinde zayıflatmışlardır.

Ağırlıklı olarak tarıma dayalı endüstri (tekstil) ve tarımsal gıda üretimi temelinde gelişen ekonomi, bölgedeki pamuk üretiminin azalması ve tarımsal alandaki farklı ürünlere yönelme eğilimi sonucunda duraklamaya başlamıştır.

Ancak özellikle son yıllarda bölgede bazı hareketlilikler göze çarpmaktadır. Bu gelişmede; ülkemizdeki en büyük organize sanayi bölgesinin kurulması altyapısının

tamamlanması, Dışarıya yönelik ticari faaliyetlerin artması ve bölgedeki altyapı (Ulaşım-Enerji) yatırımlarının önemi büyüktür.

Son yıllarda ülkemizde yaşanan ekonomik ve siyasi çalkantılar kent ekonomisi üzerinde de derin tahribatlara neden olmaktadır. Güneydoğuda yaşanan gelişmeler nedeniyle yoğun bir şekilde göç almakta olan kentin kontrol edilemeyen kuraldışı genişlemesi, yeni gelenlerin kentlileştirilememesi ve bunun neden olduğu toplumsal erozyon kent kültürünün gelişmesini de engellemektedir. Bu durum kentteki eğitim yapısını da etkilemekte, artan talebe yetişemeyen eğitim altyapısı

nedeniyle çağdaş normlara uygun bir eğitim verilememekte bunun sonucunda ise nitelikli insan gücü eksikliği sıkıntısı yaşanmaktadır.

Tüm diğer sektörlerde olduğu gibi İnşaat sektörü de bu gelişmeden payını fazlasıyla almaktadır. İnşaat sektörü yarattığı istihdam açısından bakıldığında en ön sıralarda, ancak istihdam edilenlerin eğitim düzeyi açısından bakıldığında ise en son sıralarda yer almaktadır. Bu durum elbette üretime de yansımakta ve kalitesiz yapı üretilmesinde temel rolü oynamaktadır.

Diğer taraftan, bölgemiz inşaat sektörü, son birkaç yıldan bu yana ve özellikle de 27 Haziran 1998 depreminden sonra başlayan tersine göç ve zaten ekonomik krizlerden dolayı daralan konut talebi nedeniyle durma noktasına gelmiştir. Bu durum vatandaşın konut ihtiyacını bir rant kapısı olarak değerlendiren çevrelerin bu sektöre artık yatırım yapmamasına da neden olmaya başlamıştır.

Bütün bunların ötesinde, ülkemizin genelini kapsayan bağımlı ekonomik politikalar nedeniyle sürekli yaşanan darboğazlar, ulusal ve bölgesel yararlar gözetilerek hazırlanan bir planlamanın olmayışı, sadece bölgemizde değil ülke genelinde endüstriyel ve tarımsal gelişmenin gerilemesine neden olmaktadır. Bu olumsuz gelişmelerden en fazla payı alan illerden biri de Adana'dır.

Bu tür sorunların kalıcı bir şekilde çözümü ise giderek globalleşen dünya ekonomisi düşünüldüğünde biraz zor gibi gözükmektedir. Çünkü uygulanan ekonomik sistemin kendisi kronik problemlerin üreticisidir. Şu anki dünya ekonomik sistemi, sorunların yorucu olarak çözümüne uygun bir yapıda değildir. Sorunun ulusal bazda ele alınması daha gerçekçi bir yaklaşım olacaktır.

(*) İMO Adana Şube Başkanı